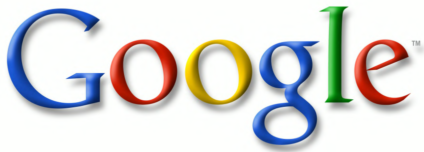
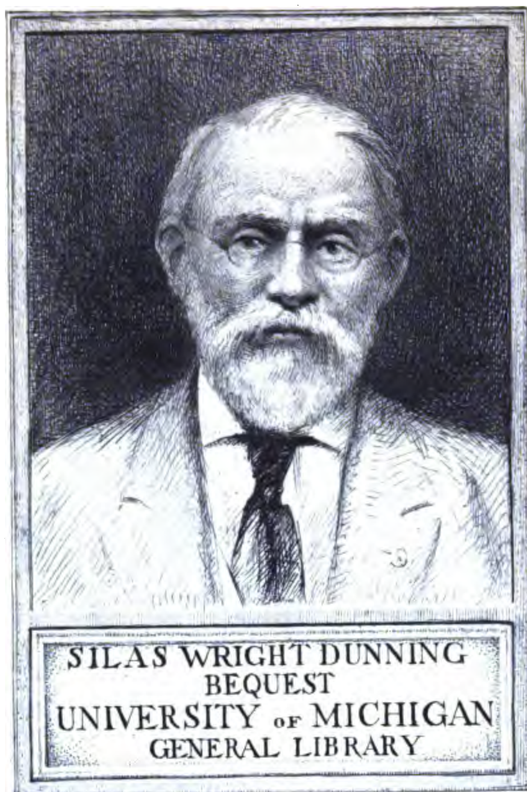

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

KANTATE

VED

UNIVERSITETETS FEST

I ANLEDNING AF

100-AARS-DAGEN

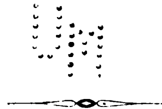
FOR

STAVNSBAANDETS LØSNING.

Henrik Herholdt

TEXTEN AF HOLGER DRACHMANN.

MUSIKEN AF P. E. LANGE-MÜLLER.

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

1888.

I.

HEROLD.

Hilset være Folket! signet det ganske Land!
Hilset være Danmark!
Fred med vor Svanerede i Havets brusende Vand!

KOR.

Hilset være Kongen! vort Riges første Mand!

HEROLD.

Fred over al hans Gerning — hans Aftens blide Stund!
signet hans ædle Hjærte — hans Væsens ærlige Grund!

KOR.

Kongen og Folket leve!

Taget de har gennem Tiden
  tilsammen saa mangen Dyst;
Skumring der faldt fra Striden —
  det bliver vel atter lyst!
Har vi end Saarets Minder,
  dog Konge og Folk staar fast:
tilsammen et Baand dem binder —
  og endnu det ikke brast!

Tvundet i løbende Tider
  smidigt og stærkt som Staal —
Haanden, som i det slider,
  fremmer kun Slægtens Maal:
at nærme Broder til Broder
  trods Byger og skiftende Vind —
tvundet det blev af vor Moder,
  vort sejge, vort danske Sind.

Se, Bonden, vor faste Kærne,
  vor Grund i det brusende Vand,
han luded, men vilde saa gærne
  staa frem som en oprejst Mand!
Det skete! Og stander nu Striden
  om Frihedens Grænser og Art,
saa maner den for os Tiden,
  hvor Trykket var tungt og svart!

De solgte ham som Kvæg fra Stald,
de jog ham ud med Klaps og Knald;
de bød — han lød,
de slog — han drog
det tunge, tunge, tunge Læs
krumbøjet over Jorden:
den var hans gamle Arvelod,
den skulde højnet ham hans Hæss,
den skulde græsset ham hans Stodd —
men han blev Hovmarks Øget,
han, Vikingen fra Norden!

Ak, Viking? — han hvis Verden blev
den Mark, hvorpaa ham Fogden drev:
Du ta'r, min Fa'r!
den Gaard, Du faar!
Du træller i dit Tøjreslag
saa længe til Du styrter! —
Saa kredsed Trællen lydig rundt,
stavnsbunden under Nakkedrag,
en Ud-Fart blev ham ej forundt:
kom han fra Hjemmet, bar han
kun Krig og Orlogs Byrder!

Der sov i Kongens Pragtpallads
en Yngling paa en haard Madras,
en Dreng — hvis Seng
var Straa — hvorpaa
de tunge, tunge Tanker kom
med Bud fra Bondens Smærte:
En Kron-Prins skal gaa Retsinds Vej,
jeg æsker mine Raaders Dom,
jeg følger dem, jeg frygter ej;
jeg løfter Danmarks Bonde
op til mit varme Hjærte!

Og det var gæve Dannemænd, som stod i Kongens Gaard
— Hjærtet sad dem paa det rette Sted —
de vejed Herrens gyldne Skjold mod Trællens usle Kaar
— de hjalp at løfte med:
De fatted Prinsens rakte Haand,
greb fast, som den, i trange Baand
og løste raskt dets Knuder —
da saa' de trindtom Hus og Hjem
af Røn' og Hundehul staa frem
med Sommersolens Glød i blanke Ruder!
Ja, mens et Sekel luded mod
sin Undergang i Borgerblod,
hvor Carmagnolen spilled op sit Stykke:
saa strøg der over Danmarks Land
en Friheds Brise, sund og sand,
og Kongen fandt sit Folk, og Folket Lykke!

Jeg er saa jævn en Bondemand,
mit Haar er blevet hvidt,
jeg holder af mit gamle Land,
har for det blødt og stridt!
Vel har jeg ej rejst langvejs om,
men jeg tør tro paa Andres Dom,
at staar vi end i meget her tilbage:
paa Frihed har vi liden Grund at klage!

Men jeg kan tage fejl deri —,
vor Ungdom mener: Jo!
Jeg tror, den skyder Maal forbi —
hver maa nu ha' sin Tro!
Man bli'r jo, paa de gamle Aar,
lidt nøjsom medens Tiden gaar,
og beder — mens man la'er de Andre klage:
Gud vil bevare, hvad der er tilbage!

Vor Haand i din, Du gamle Bondemand,
men og i Eders, unge Mænd og Kvinder!
Hint Frihedslys, som tændtes over Land,
ja, sikkert, det fandt Modstand, Tvivl og Fjender —
saa gør det Ny, hvor det sig bryder Vej!
Men lutter selvisk Modstand var det ej:
derom tør Saga med sin strenge Stift
i Marginen et Forbehold notere;
thi Klogskab vogter paa den mindste Rift
i gammel Lov og Hjemmel — og vi véd
fra før og nu, til Overflødighed,
at det er ikke let at reformere!

Dog, Haandslag, gamle Bondemand og I
de Unge, hvem I følger, hvor I sidder:
Vi samles om et stort, et Friheds Værk,
som har gjort Folkets bedste Kærne stærk!
Og Alma mater, som paa Folkets Skuldre hviler,
hun iler
med Kransen hid, at krone »den, som bød
»Stavnsbaandet skal ophøre,
»Landbolovene skal gives Kraft og Orden« —
men og at krone ham, »som nu er vorden
»den frie Bonde, oplyst, kæk og god,
»flittig og hæderlig« — saa lykkelig en Stand,
som nogen Borger i vort frie Land! —
Hun hilser denne Dag, vor høje Frue,
med festligt Samlingskor — med Krans om Flag —
med Ynglingflok
og Mænd i Arbejd graanet, om hvis Lok
Minerva trykked sine Kranses Blade!
Thi hvorhen Alma maters Skarpsyn skued,
selv under Landets Nød og Sorg og Tab,
saa' hun, i Kunst, i Videnskab,
den Aand, som frigjort op fra Folket lued!
I hendes Sale her sad Bondens Barn
som Lærling og som Lærer; Bondens Flid
gik Haand i Haand med Snillets Aand og Vid.
Rundhaandet gav hun — og med rund Haand tog
hun ind igen fra Høje og fra Lave:
og om end ingen »Folkevandring« drog
i hendes Haller ind, saa bød hun Folket
til Gæst paa hvad hun lærte og fortolked —
og hvem staar ej i Gæld for hendes Gave?

Nu sidder den Jordegods-Frue
saa myndig og klog, og dog mild paa sin Gaard,
hun søger af yderst Formue
at lette de Pligtiges Kaar:
Til Ungdommen, som hendes Sædemark slaar,
hun hilser med Smil, og til Tak hun faar
mangt trofast Haandslag tilbage;
det vaager hun over, det gemmer hun hen
til Vinterens mørknende Dage —
og mælder sig Frihed som Allemands Ven,
da kommer hint fredsæle Smil igen:
nu vel! bliv sand,
lys op for vort Land;
tag Ørnen til Mærke, som staar paa min Gaard,
og skuende opad med Vingerne slaar!
Al Frihed kommer fraoven,
som Lyset til Træet i Skoven!

II.

HEROLD.

Hilset være Folket! signet det ganske Land!

KOR.

Hilset være Danmark!

HEROLD.

Fred med vor Svanerede i Havets brusende Vand.
Hilset være den største, hilset den ringeste Mand:
Alle bygger de Riget, Alle det frelse kan!

KOR.

Friheden over dem Alle!

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 02452 0572